

Projekt

z dnia 25 marca 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY WĄDROŻE WIELKIE**

z dnia 29 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.) Rada Gminy w Wądrożu Wielkim uchwała , co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2021 – 2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wądroże Wielkie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Gminy Wądroże Wielkie

z dnia.....

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wądroż e Wielkie na lata 2021-2025

Wądroże Wielkie , dnia 29 marca 2021 r.

WSTĘP

Jednym z podstawowych celów polityki społecznej państwa jest tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych generujących patologie, w tym stosowanie przemocy domowej, wobec której nikt nie powinien pozostać obojętnym. Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie, mające na celu przerwanie przemocy i szybka, skuteczna pomoc ofiarom.

Wszelkie działania zapobiegające przemocy w rodzinie wynikają z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020.218 ze zm.).Przywołana ustawa określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ustawa określa także zadania gminy, do których należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie , w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji wychowawczych i opiekuńczych w rodzinach zagrożonych przemocą domową
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą schronienia
- 4) Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych

Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Wądroże Wielkie będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje powołane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy.

1.DEFINICJA PRZEMOCY I JEJ RODZAJE

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc została zdefiniowana jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa ,powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażając te osoby na utratę zdrowia, życia, naruszając ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art.2, pkt.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przemocy w rodzinie (Dz.U.2020.218. ze zm.).

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się :

- **intencjonalnością** – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary,
- **dysproporcją siły** – sprawca ma przewagę fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną nad ofiarą,
- **naruszaniem godności i praw** – sprawca wykorzystuje przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary np. prawo do godności i nietykalności osobistej,

powodowaniem cierpienia i szkód – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne, czasem również materialne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

- **przemoc fizyczna** – naruszenie nietykalności fizycznej, zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące ryzyko np. bicie, kopanie, szarpanie, popychanie, duszenie, policzkowanie
- **przemoc psychiczna** – naruszenie godności osobistej, zawiera przymus i groźby np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce
- **przemoc seksualna** – naruszenie intymności, zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić np. wymuszanie pożycia seksualnego, gwałt, wymuszanie nieakceptowalnych zachowań seksualnych,
- **przemoc ekonomiczna**- pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne do przeżycia potrzeby np. zabieranie środków finansowych, zaciąganie kredytów i pożyczek, bez zgody, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów,
- **zaniedbanie** – niezaspokojenie podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych dziecka: niewłaściwe odżywianie i ubieranie, niedostateczna ochrona zdrowia, brak właściwej edukacji, niezaspokojenie potrzeby miłości, przynależności i szacunku.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele czynników:

- **normy społeczne i kulturowe** – w wielu środowiskach do tej pory istnieje przekonanie o prawie dominacji rodziców nad dziećmi, mężczyzn nad kobietami. Dużą rolę odgrywa też stereotyp związany z prywatnością rodziny np. „brudy pierze się we własnym domu”, czy w „sprawy rodzinne nie należy się mieszać, a dzieciom wpaja się zasadę „nie mów nikomu co dzieje się w domu”.
- **status ekonomiczny** – stres i frustracja, z powodu braku pracy, niskich dochodów.
- **alkoholizm** – nadmierne spożywanie alkoholu ogranicza możliwość kontrolowania własnych zachowań, powoduje zaburzenia percepcji o oceny rzeczywistości.

- **dziedziczenie wzorca przemocy** – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym.

Przemoc w rodzinie powoduje negatywne konsekwencje w życiu człowieka we wszystkich jego etapach, ale też wywołuje tragiczne konsekwencje dla całego społeczeństwa. Odciska głębokie piętno, niszcząc osobowość. Takie traumatyczne przeżycia mogą niszczyć kontakty społeczne, przyjaźń, miłość i przywiązanie do rodziny.

2. REGULACJE PRAWNE

Przemoc w rodzinie została usankcjonowana szeregiem następujących aktów prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji

Jednostki samorządu terytorialnego opracowują i realizują programy przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Art.6 wymienionej ustawy nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego obowiązek podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy, jednak ustawodawca wyraźnie wskazuje, że powyższe działania organy samorządowe realizują na zasadach określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE.

Diagnoza opiera się na ; liczbie prowadzonych procedur „Niebieska Karta” w latach 2018 – 2020, oraz badania ankietowego, przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Wądroże Wielkie w roku 2020.

W gminie Wądroże Wielkie w latach 2018 – 2020 procedurę „Niebieska Karta” uruchamiano 42 razy. W 99% przypadków sprawcami byli mężczyźni a ofiarami kobiety. Najczęściej

stosowaną formą przemocy była przemoc fizyczna i psychiczna wobec współmałżonka lub partnera. We wszystkich przypadkach procedura wszczynana była przez Policję, gdyż to ona najczęściej jako pierwsza podejmuje interwencję w rodzinie. Następnie Policja przekazuje informację do Ośrodka Pomocy, który zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół powołuje grupy robocze, które diagnozują sytuację, wdrażają działania korekcyjno – edukacyjne , kierują w razie potrzeby wnioski do sądu, kuratorów, do GKRPA , wnoszą o przydzielenie asystenta itp.

Po analizie przeprowadzonego badania ankietowego można wywnioskować, że wzrasta poziom wiedzy na temat zjawiska przemocy. Większość osób ankietowanych zetknęła się z problemem przemocy lub o nich słyszała. Wg ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy są uzależnienia, doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego, a czynnikiem który ma wpływ na postępowanie sprawców są; poczucie bezkarności, przyzwolenie otoczenia i cechy charakteru. Ankietowani wskazali, że najczęściej ofiarami przemocy są żony i inni członkowie rodziny, natomiast jako sprawców najczęściej wskazywali mężów. W badaniu wskazano również, że w najbliższym czasie zjawisko przemocy może się w rodzinach nasilać.

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2020-2025 jest „**Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz udzielanie wsparcia dla ofiar przemocy w Gminie Wądroże Wielkie**”. Cel nadrzędny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych.

- **Cele szczegółowe**

- Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poprzez zapewnienie ofierze miejsca chronionego oraz dostępu do pomocy psychologicznej, prawnej, poradnictwa socjalnego i pracy socjalnej.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie, poprzez organizację poradnictwa psychologicznego, prawnego, zajęcia korekcyjno-edukacyjne, praca socjalna, współpraca z instytucjami np. Policja, szkoły, służba zdrowia, sądy , GKRPA itp.
- działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej, poprzez przekazywanie informacji (ulotki, strony internetowe, media społecznościowe) o zjawisku przemocy i możliwościach uzyskania wsparcia.
- systematyczne zwiększanie kompetencji pracowników służb realizujących zadania, poprzez organizację szkoleń, zakup materiałów szkoleniowych, wymianę doświadczeń, samodoskonalenie.

5. MONITORING I EWALUACJA.

Monitorowanie realizacji programu będzie prowadził Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie w Wądrożu Wielkim wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Monitoring opierał się będzie o sprawozdawczość oraz informacje uzyskane od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Do ewaluacji posłużą następujące wskaźniki:

- liczba podjętych interwencji
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie
- liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta”
- liczba sprawców przemocy

Ewaluacja pomoże w dostosowaniu form wsparcia i zwiększeniu dostępności działań w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

6. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja będzie finansowana ze środków własnych gminy, ewentualnych dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych np. ze środków unijnych.

7. ADRESACI PROGRAMU.

- Rodziny i osoby dotknięte przemocą w rodzinie
- Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy
- Sprawcy przemocy w rodzinie
- Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi lub bezpośrednio dotkniętymi przemocą.

8. SPODZIEWANE EFEKTY.

- Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.
- Zmiana postaw społecznych.
- Zwiększenie skuteczności działań wobec ofiary i sprawcy.
- Pogłębienie wiedzy osób zajmujących się zjawiskiem przemocy na terenie Gminy.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / Dz. U .2020, poz.218 ze zm./ w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Wobec powyższego program na lata 2021-2025 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu w latach poprzednich .Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska w gminie. Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego przy aktywnej współpracy służb wymienionych w programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie. Program stanowi plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, a tym samym przyczyni się do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania i ograniczenia w/w zjawiska. Realizacja Programu w efekcie zakłada, że nastąpi dalszy wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, przypadki przemocy będą rozpoznawane wcześniej i skuteczniej, a także wzmocniony zostanie zintegrowany i efektywny system pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Wójt Gminy

Elżbieta Jedlecka